

nesa en *-at* (no *-atcb*) es tracta del sufix diminutiu *-ATTUS* (per tal com es tracta de rabadans i no de pastors) no de *-ATUS* (veg. *EntreDL* II, 13). *Boveratge*. *Boverot*. *Bovet*. *Boví* adj. [1288]; subst. 'vacum' men. i fig. *Bòvids*. *Bovim*.

Bovina 'excrement de bou o vaca'⁸ [Receptari de Misser Joan, val., a. 1466: «a persona qui no pot tenir la horina --- sia-li faxat lo pentenil ab *bovina* cuyta ab mel», *BABL* VII, 430, recepta que ja es dóna, amb la variant *bojna*, a la p. 410]; aquella forma és la que usen a Cardós i Vall Ferrera (1932-4: «lo rusc se tape amb *bobina* de bou», etc., a Àreu, 1933), i també en el Segrià (Sarrocà, 1935); després es reduí a la variant *una buina*, p. ex. en el Conflent (Orellà, 1960), i després generalment ha desplaçat l'accent en *búina* [1390, *AlcM*], la forma avui més general no sols en el cat. central, sinó també a les terres de l'Ebre i veïnes,⁹ a Ribagorça («cagada de vaca o *búina*» a Les Pauils, 1958), a la Vall de Boí («les arnes d'abelles es fan de branquetes d'avellaner empastifades amb *búina*», Castelló de Tor, 1953), a Cerdanya (Carol, *Contalles*), a Mallorca (Cala Rajada, 1964: *Sa Muntanya de Ses Buines*) i a Eivissa («boñiga, cagajón», *PzCabr.*); *buinada*, *buinar*, *buinarada*, *buiner*; ⁺*buiner* adj. 'barroer': «un mestre de cases *buiner*, que ab prou feynes sabia axecar paret, y's va alabar que faria un forn», Vidal i Val., *Rosada d'estiu*, 30.

D'ací també el tort. *bunya* «seguida de temps plujós o ventós» (*BDC* III, 89): expressió malhumorada del qui ja està tip del mal temps.

CPR.: *Bulímia*, pres del gr. *βουλιμία*, pròpiament 'fam de bou' format amb *βους* 'bou, vaca' i *λιμός* 'fam'; *bulímic*.

¹ No existeix un mot cat. *bosta* (com s'ha explicat a l'ordre alfabètic).—² Macabich, *Di. de Ibiza*, 5-II-1964, col. 3.—³ «los Bobarales de --- Felegás y Garrabero --- tengan y gozen sus rebastos --- de la Rivera de Estós ---», doc. de 1748, *Lucero*, p. 39.—⁴ Antic allà: *Boualà*, *Bualà*, *Bulà*, Raymond, *Dict. Top. des B-Pyr.*; *buelar* «terrain réservé pour le pacage des boeufs», 1406, *Livre V. de Benac*, 114, i gloss.; «poden far *bualà* per neurir et pastencar lor bestials», a. 1542, Mondon, *Grande Charte de S. Gaudens*, p. 152.—⁵ «nuyl hom strayn no gos metre --- bestiar --- en lo *boveral* de la vila», El Perelló, a. 1342, *BABL* XII, 45.—⁶ *Al-boayal* en el Repartiment de València, 373; *El Boayal* a Purchil, Granada (Simonet, *Glosario Mozárabe*, s. v.).—⁷ «Na Rosó? Mal llaç! Una *boera* --- per mi, que es casi amb un llamp serè abans que amb una *boera*», Jq. Ruyra, *O. C.*, 1147b.—⁸ També it. *bovina* i *buina*, si bé allí només l'excrement com a matèria, mentre que en català arriba també a pendre aquest sentit, però conserva el de «cagada de bòvid» («una buina»).—⁹ Sentit a Rasquera (1936) i a l'Albi (1935).

Bou 'mena de xarxa i de barca', V. *bol* *bouada*, *bouet*, V. *bou* *Bouprès*, V. *bauprès* *Bova*, V. *boga* (planta) *Bovada*, *boval*, V. *bou* *Boval* (del forn),

V. *buada* *Bovalar*, *bovalatge*, V. *bou* *Bovanagues*, V. *bufalaga* *Bovar*, V. *boga* *Bovater*, *bovatge*, V. *bou* *Bòveda*, V. *volta*, cf. *bòvila* *Bovejar*, V. *babau* *Bover*, V. *bou* *Boveral*, *boverot*, *boví*, *bòvid*,⁵ V. *bou* *Bovim*, *bovina*, *boviu*, V. *bou* *Bovor*, V. *baf*

BOXAR, 'fer pugilat', de l'angl. *to box* id. per conducte del fr. *boxer*. □ 1.ª doc.: 1887.

Pons i Massaveu ja va escriure «fent contraccions de pit com qui s'enseja a *boxar*» en el llibre *La Colla del Carrer*, *Memòries de xicot*, publicat en aqueixa data (§ 13, p. 178) i de popular llenguatge barceloní (cf. l'interessant estudi de J. Givanel i Mas en la *Misc. Fabra*). Però no sols per aquest temps, sinó fins molt més tard, fins quan jo era un adolescent (c. 1917) a penes se sentia altra cosa que les formes acastellanades *boxejar*, *boxeig*, *boxejador*. Els diccs., com Lab. (fins a les seves últimes eds.), Bulbena o Vogel no registraven el mot ni cap dels seus derivats, imitant el *DACEsp.* que els exclougué fins al S. xx (FORTIZ, *Caturo*, p. 119, recull *boxeador*, *boxeo* i *boxístico*, encara només a tall de neologismes, l'any 1922). Indubtablement el mot anglès s'introduí en català (i fins en castellà) per conducte del francès, on ja havia penetrat abans, i ben assimilat i adaptat *la boxe*, des de 1698, *boxer* i *boxeur* 1772 i 1788; en anglès es troba primer *box* 'cop de puny' [S. XIV], *to box* 'boxar' [S. XVI] i *boxer* 'boxador' [S. XVIII], i és mot sense parentela germànica, que es creu de formació onomatopèica.

DERIV.: *Boxa* [1917, *DOrt.*]. *Boxador* [id.].

BRAC I, 'fang', 'posterna' ant., del cèlt. BRACU- 'pantà', 'llot', del qual provenen també l'oc. ant. *brac* i diverses formes franceses antigues i dialectals. □ 1.ª doc.: fi S. XIII: Llull i doc. de 1284.

Vegeu-ne dos testimonis dels Ss. XIV-XV en el *DBal.* i d'altres en *DAG.* i *AlcM.* Per a l'etimologia cèltica, FEW I, 489; provinent de MRAK-, de l'arrel indoeuropea MRK- 'fang, cosa humida', que va donar també els diversos representants hispànics que aplego en el DCEC I, 509-510 (i DECH), entre ells el mot ribagorçà *BRAINÀ*.

DERIV.: ⁺*Bragós* [1322] 'sollat de fang, ple de llot': «no gos vendre --- ortaliça --- que sia mullada ni terrosa ni *braguosa* ni ab rails», 1332, en el *Libre del Mostassaf de València*, 56. D'ací també el nom del *Riu-Bragós* que baixa de Calaf i Castellfollit cap al Segre (ja documentat en aquesta forma en docs. de c. al S. XII-XIII que tinc copiats de l'arxiu de Solsona), en part *Rubragós* i dissimilat en *Lobragós* > *Llobragós*.

BRAC II, 'perdiguer' ant. del germ. BRAKKO id., del qual provenen també el fr. ant. i oc. ant. *brac*; fr. *brachet* 'espècie de gos de caça'. □ 1.ª doc.: 1803, Belv. com a antic. Per a l'origen germànic, veg. FEW I, 493, i cf. DCEC, s. v. *blanchete*.

BRACÇ, del ll. BRACCHIUM id. □ 1.ª doc.: fi S. XIII (Llull, etc.).